

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ**(26 Mart 1987, Başvuru No: 9248/81)****Leander/İsveç Karar Özeti****(Madde 8, 10 ve 13)****Olayın Arka Planı ve Tarafların İddiaları**

Bu dava 11 Temmuz 1985 tarihinde, İsveç vatandaşı olan Mr. Torsten Leander (“Başvurucu”) tarafından İsveç Krallığı’na karşı açılmış olup başvuru, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8., 10. ve 13. maddelerinin ihlal edilip edilmediği hususunda Mahkeme’nin bir karar vermesini talep etmiştir.

Başvurucunun İddiaları: Mr. Torsten Leander, 1951 doğumlu bir İsveç vatandaşı olup mesleği marangozluktur. 20 Ağustos 1979’da İsveç’in güneyinde bulunan Karlskrona’daki Deniz Müzesi’nde “müze teknisyeni” olarak geçici bir süreyle çalışmaya başlamıştır. Müze, askeri güvenlik bölgesi olan Karlskrona Deniz Üssü’nün bitişiğindedir. Başvurucu, on ay süre ile bu işte çalışacağını düşünmesine rağmen 3 Eylül 1979 tarihinde tarafına yapılan bir bildirim ile 1969 tarihli Personel Kontrol Yönetmeliği uyarınca kendisinin ilgili iş için uygunluk sağlamadığı ifade edilerek işi bırakmasının istendiğini iddia etmiştir. Başvurucu’nun görüşüne göre 09 Ağustos 1979 tarihinde bu kontrolün yapılması talep edilmiştir.

Hükümet’in Savunmaları: Hükümet, başvuranın sadece 20 Ağustos-31 Ağustos 1979 tarihleri arasındaki dönemle sınırlı olarak istihdam edildiğini ileri sürmüştü ve bununla birlikte Bay Leander işe alınırken Deniz Müzesi Müdürü tarafından iki hata yapıldığını ifade etmiştir: (i) bir kişinin personel olarak işe başlatılmasından önce ilgili yönetmelikte belirtilen usule uygun olarak kontrolünün yapılmamış olması, (ii) kadroya dair iş ilanının uygun şekilde yayımlanmamış olmasıdır. Bu nedenlerle 30 Ağustos 1979’da gerekli adımlar atılmış ve bahse konu işe dair ilan açılmış ve ilgili ilan, 28 Eylül 1979 tarihine kadar başvuruya açık bırakılmışsa da Başvurucu Bay Leander ilana başvurmamıştır.

25 Eylül 1979’da Müze Müdürünün Başvurucuya dair yapılan değerlendirmenin olumsuz sonuçlandığını Başvurucuya bildirdiği, Başvurucunun da bu nedenle ilana başvurmadığı anlaşılmaktadır.

Akabinde Başvurucu, Deniz Müzesi’nde görevlendirilememe nedenlerinin kendisine bildirilmesi talebiyle Deniz Kuvvetleri Komutanına bir mektup yazmış olup Başvurucuya gönderilen cevap yazısında;

“Müze içerisinde Deniz Üs Komutanlığının sorumlu olduğu alan içerisinde çok sayıda depo ve tarihi eserin bulunduğu, bundan dolayı personelin birtakım özel nitelikli kısıtlamalara tabi olabileceği ve bu nedenlerle Deniz Üs Komutanlığının, personelin kontrol edilmesini talep ettiği ve yapılan kontrol neticesinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığının başvurucağı güvenliği açısından uygun bulmadığının belirtildiği ancak Başvurucunun Deniz Müzesindeki görevi, Deniz Üssü’ndeki tesislere erişimi gerektirmeyen bir görev ise, bu durumda Komutanın,

istihdam kararı noktasında bir etkisinin olmayacağı ve farklı bir prosedürün işleyeceği” ifade edilmiştir.

Bunun üzerine Başvurucu, 22 Ekim 1979 tarihinde hükümete şikâyetinde bulunmuş ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığının değerlendirmesinin iptal edilmesini ve geçici istihdam için göreve iade edilme olasılığına bakılmaksızın Deniz Müzesindeki bu iş için *kabul edilebilir* olduğunun ilan edilmesini talep etmiştir. Zira bu iş için kalıcı bir görevden ayrıldığını ve bu netice itibarıyla mağdur olacağını ve karısı ile çocuğuna bakmakla yükümlü olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca başvurucu Leander, Deniz Müzesi'ne kabul edilmeme nedenleri hakkında da kendisine bilgi verilmesini talep etmiştir.

Akabinde Hükümet, Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı'nın görüşünü istemiş ki onlar da Deniz Kuvvetleri Başkomutanına danışmıştır. Bunun üzerine Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı, Hükümet'e 7 Kasım 1979 tarihinde ilettiği cevapta, Deniz Kuvvetleri Başkomutanı'nın değerlendirmesine göre, L.'nin Müze binasına giriş yoluyla veya çalışmaları yoluyla gizli faaliyetler hakkında bilgi edinmemesi şartıyla Başvurucunun talebinin kabul edildiğini ancak Müze Müdürü'nün söz konusu görevde görevlendirilen kişinin Deniz Üssü'ne serbest erişim ve dolaşım özgürlüğüne sahip olmasını istediğini ve buna göre, 21 Eylül 1979'da başvurunu kabul etmeme kararı aldığını da belirtmiştir.

Bu cevaba istinaden Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Hükümet'e verdiği cevapta:

"Başvurucu'nun, 15 Ağustos ile 1 Eylül 1979 tarihleri arasındaki görevinin, Deniz Üssü'ne herhangi bir şekilde erişim içermediğini ve bu kapsamda Deniz Kuvvetleri Başkomutanının, bu tür bir istihdama karşı olmadığını ancak Başvurucu Leander'in, Deniz Üssü'ne erişimine izin verilir ise gizli tesis ve bilgilere erişiminin mümkün olabileceği göz önünde bulundurularak ve güvenliğe ilişkin mevcut düzenlemelerin takip edildiğini belirterek talebin reddedildiğini ve bununla birlikte Deniz Kuvvetleri Başkomutanı gibi Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanı olarak Deniz Üssü'ne erişim gerektirmemesi koşuluyla başvurucu Leander'in, Deniz Müzesi tarafından uygun şekilde istihdam edilebileceği” yönündeki kanaatini dile getirmiştir.

İlaveten Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanı, Ulusal Polis Kurulu tarafından yayımlanan ve başvurucu Leander ile ilgili bilgileri içeren eki, cevabına eklemiş lakin bu ek, Mahkeme'ye sunulan evraklara dâhil edilmediği gibi Başvurucuya da iletilmemiştir.

Akabinde 5 Şubat 1980 tarihli bir dilekçe ile başvurucu, Hükümet'e yeni şikâyetlerini sunmuş ve Ulusal Polis Kurulu tarafından açıklanan tarafına ait bilgilerin kendisine iletilmediğini belirtmiş, bu durumun da Personel Kontrol Yönetmeliği'nin 13. maddesine aykırı olduğunu ifade etmiş ve bu sebeple de 22 Ekim 1979 tarihli talebi ile ilgili karar verilmeden evvel Hükümetten, kendisine bu açıklanan bilgiler hakkında bilgilendirilme ve yorum yapma hakkı vermesini talep etmiştir. Bunun üzerine Hükümet, Ulusal Polis Kurulu'ndan görüş istemiş ve ilgili görüş yazısında başvuran şikâyetlerinin reddine karar verilmesi yönünde öneri iletilerek şu açıklamalar yapılmıştır:

"Ulusal Polis Kurulu'nun Güvenlik Departmanı siciline bilgi girişi, esas olarak sır niteliğinde olan 1973 tarihli Kraliyet Kararnamesi'ne dayanmaktadır.

(...)

Personel Kontrol Yönetmeliği'nin 13. maddesine göre ilgili kişiye konuyla ilgili görüşlerini sunma fırsatı verilmelidir. Ancak Polis Kurulu, Başvurucu'nun durumunda ilgili maddede öngörülen özel koşullar bulunmadığından Başvurucu'ya bilgi verilmelidir ancak bilgi girişinin, Kraliyet Kararnamesi uyarınca yapılmış olması nedeniyle anılan 13. Maddenin uygulanması için herhangi bir neden görülmemiştir.”

Bunun üzerine Başvurucu'nun şikâyeti, Hükümet'in 14 Mayıs 1980 tarihli kararıyla tamamıyla reddedilmiş ve gerekçe olarak da Personel Kontrol Yönetmeliği'nin 13. maddesi uyarınca Başvurucu'ya sicili ile ilgili bilgi verilmesini gerektiren özel bir durumun bulunmadığı ifade edilmiştir.

Bunun üzerine başvuru, kendisine herhangi bir bilgi verilmediğini ifade ederek Komisyon ve Mahkeme'ye kendisi ile ilgili birtakım ayrıntılı bilgiler sunmuş ve 1976'dan beri herhangi bir partiye üye olmadığını, daha evvel ise İsveç Komünist partisine üye olduğunu, ayrıca radikal görüşe sahip yayınlar yapan bir derneğin üyesi olduğunu, aynı zamanda İsveç İnşaat İşçileri Derneği'nde de aktif olduğunu ve tek ceza mahkûmiyetinin askerlik hizmetinden kaynaklandığını ve askeri geçit törenine geç kaldığı için 10 İsveç Kronu para cezasına çarptırıldığını ancak yukarıda belirtilen koşullardan hiçbirinin personel kontrolünün olumsuz sonuçlanmasına neden olmaması gerektiğini iddia etmiştir.

İç Hukuk ve Uygulama

Politik Düşünce Kaydı Yasağı

İsveç Anayasasına göre ilgili vatandaşın rızası olmadan, hiçbir kamusal sicile yalnızca politik görüşlerine dayalı olan bir kayıt girilemez.

Gizli Polis Kaydı

Ulusal Polis Kurulu'nun Güvenlik Departmanı tarafından tutulan sicilin ("gizli polis sicili") yasal dayanağı, Personel Kontrol Yönetmeliği olup ilgili Yönetmeliğin ikinci maddesi aşağıdaki hükümleri içermektedir:

"Ulusal güvenliğe karşı işlenen suçların önlenmesi ve tespitinden sorumlu özel polis teşkilatı için Ulusal Polis Kurulu bünyesindeki Güvenlik Departmanı tarafından polis sicili tutulur. Bu sicile, gerekli bilgiler işlenir."

İkinci paragrafta ise birinci paragrafta istisna getirilerek, bir kişinin bir örgüte mensup olması veya başka bir şekilde siyasi görüş beyan etmesi hususunda polis siciline bilgi girişine izin verilemeyeceği beyan edilmiştir.

Bunun üzerine 22 Eylül 1972 tarihinde Hükümet tarafından Ulusal Polis Kurulu'na aşağıdaki talimat verilerek;

"Ülkede siyasi amaçlarına ulaşmak amacıyla kurulu birçok örgütün bulunduğu, yalnızca böyle bir örgütün üyesi olmanın, sicile bir kişi hakkında kayıt yapılması için bir neden oluşturmadığı ancak böyle bir örgütün bir üyesi veya destekçisinin, ulusal güvenliği tehlikeye sokan veya amaçlanan faaliyetlere katılma şüphesini haklı çıkaracak şekilde hareket etmesi halinde gerekli bilginin sicile işlenebileceği" ifade edilmiştir.

Personel kontrolü

Personel Kontrol Yönetmeliği'nin birinci maddesi uyarınca personel kontrolü, ulusal güvenlik açısından önemli görevlere atanan veya atanması düşünülen kişilerle ilgili olarak polis kayıtlarından bilgi alınması anlamına gelmektedir.

Üçüncü maddesi, Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı da dâhil olmak üzere personel kontrolü talep etme hakkına sahip belirli makamları açıklamaktadır.

Dördüncü maddesi de bir personel kontrolünün, yalnızca ulusal güvenlik açısından önemli olan belirli görevlerle ilgili olarak gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. İlgili makamlar, ulusal güvenlik açısından hayati önem taşıyıp taşımadıklarına göre, iki sınıfa ayrılmaktadır. Birinci

sınıftakilere dair kararlar Hükümet tarafından alınırken, ikinci sınıftakilere dair kararlar söz konusu makamlara devredilmektedir.

Altıncı maddede ise personel kontrolü amacıyla bilgi verilmesi taleplerinin, Ulusal Polis Kurulu tarafından sadece göreve atanması amaçlanan kişi hakkında yapılabileceği ifade edilmiştir.

Sekizinci ve dokuzuncu maddelerde ise atama makamına hangi bilgilerin verilebileceği ile ilgili açıklamalar mevcuttur.

Buradan hareketle birinci sınıftakiler yönünden Ulusal Polis Kurulunun sekizinci madde uyarınca ilgili kişi hakkında gizli polis sicilinde veya başka herhangi bir polis sicilinde bulunan tüm bilgileri açıklayabileceği; ikinci sınıfta bulunanlar için ise Ulusal Polis Kurulunun, dokuzuncu madde uyarınca yalnızca aşağıda belirtilen belirli tür bilgiyi sağlayabileceği ifade edilmiştir:

"21 Mart 1952 tarihli (98 sayılı) Kanununun 1. paragrafında belirtilen suçlardan mahkûm edilmesi veya işlediğinden şüphelenilmesi veya Ceza Kanununun 13. bölümünün 7. veya 8. paragraflarında belirtilen kamu düzeni, ulusal güvenlik veya hükümete karşı işlenen suçlar veya bir teşebbüs hali,

Devletin güvenliğine karşı suç teşkil eden veya hükümeti devirmeye yönelik birtakım eylemlerden mahkûm edilmesi veya şüphelenilmesi veya bir teşebbüs hali,

Faaliyetleri veya başka bir nedenle 1. ve 2. fıkralarda belirtilen eylemlere katılmaya hazır olduğundan şüphelenilmesi hali"

İlaveten Yönetmeliği'nin 11. maddesi uyarınca sicilden bilgi verilip verilmeyeceğine karar verilirken Ulusal Polis Kurulu bünyesinde altı kişilik üyeden oluşan kurulun, en az üçünün hazır bulunması ve bunların oybirliği ile karar vermesi gerekmekte olup aksi görüş çıkması halinde konunun, Hükümete havale edileceği belirtilmektedir.

Personel kontrolü talebi geldiğinde izlenen uygulamanın şu şekilde olduğu açıklanmıştır:

Güvenlik Departmanı, ilgili kayıtlarda yer alan bilgiler hakkında bir muhtıra düzenler ve bunu sözlü olarak Kurul'a sunar. Kurul, müzakereden sonra bilgilerin tamamının mı yoksa bir kısmının mı verilmesi gerektiğine karar verir. Bu kararı alırken de diğer şeylerin yanı sıra söz konusu verinin niteliğini, bilgilerin güvenilirlik derecesini ve girişlerin ne kadar eski olduğunu dikkate almaktadır.

Diğer yandan Personel Kontrol Yönetmeliği'nin 13. maddesi, birinci güvenlik sınıfındaki atama görevi ile ilgili durumlarda Ulusal Polis Kurulu tarafından bilgi açıklanmadan önce özel bir durum bulunmadıkça ilgili kişiye görüşlerini yazılı veya sözlü olarak sunma fırsatı verilmesi gerektiği öngörmüştür. Bu durumun ikinci güvenlik sınıfındaki atamalar yönünden ise yalnızca özel durumlar nedeniyle gerekli olması halinde uygulanacağı belirtilmiştir. Bu hüküm, 1 Ekim 1983 tarihinden itibaren değiştirilmiş ve tüm güvenlik sınıflarındaki görevlere atanma durumlarında bilgi açıklanmadan önce ilgili kişiye gözlemlerini yazılı veya sözlü olarak sunma fırsatı verilmesi gerektiği yönünde düzenleme yapılmıştır. İstisnası ise şu şekildedir:

Eğer ilgili kişi 1980 tarihli Gizlilik Yasası'ndaki herhangi bir hüküm uyarınca gizli olarak sınıflandırılan bilgileri öğrenirse (Yasa'nın 7. bölümünün 17. maddesi hariç olmak üzere) bu hüküm geçerli olmayacaktır. Ayrıca resmi görev atamalarıyla ilgili olmayan durumlarda, Hükümet ilgili makamı, kişiyi personel kontrolü hakkında bilgilendirme zorunluluğundan muaf tutmuştur.

Resmi Belgelere Ücretsiz Erişim İlkesi

İsveç Anayasası uyarınca kanunla sınırlandırılmadıkça herkes resmî belgeye ücretsiz erişim hakkına sahiptir.

Yukarıda da belirtildiği gibi birtakım sınırlandırmalar mevcut olmakla birlikte Polis Kaydı Yasası'nın üçüncü bölümü uyarınca aşağıdaki hallerde ilgililerin belgeye erişimi mümkündür. Şöyle ki;

" *Adalet Bakanı, Ombudsman, Ulusal Polis Kurulu, Merkezi Göç İdaresi, İlçe Yönetim Kurulları, İdare Mahkemeleri, Emniyet Müdürlükleri veya Savcılar;

*Hükümetin belirli dava türleri veya belirli bir durum için gerekli izni vermiş olması halinde diğer makamlar;

* Bir gerçek kişi, yabancı bir ülkede haklarını güvence altına almak, ülkeye girmek veya ikamet etmek veya orada çalışmak, sağlık hizmetleriyle ilgili faaliyetler veya ulusal güvenlik açısından önemli konularla ilgili veya diğer durumlarda haklarını güvence altına almak için sicilden bilgi alması gerektiğini kanıtlar ve Hükümet, bu bilgilerin kendisine verilmesine izin verirse resmi belge ilgili gerçek kişinin erişimine açılabilir. "

Somut olayda Başvurucunun durumundaki kişilerin polis kayıtlarından bilgi elde etmesine izin veren herhangi bir özel düzenlemeye dair hiçbir kanıt sunulmadığı ifade edilmiştir.

10 Ekim 1983 tarihinde Komisyon, adil yargılanma hakkını içeren 6. madde kapsamında şikâyetin kabul edilemez olduğuna hükmetmiştir.

I. 8. Maddenin İhlal Edildiği İddiası (Mad. 8)

Somut olayda Başvurucu, geçmişindeki hiçbir şeyin, Güvenlik Departmanı siciline kaydedilmesini ve "güvenlik riski" olarak sınıflandırılmasını gerektirecek nitelikte olmadığını ileri sürmüş ve ayrıca Personel Kontrol Yönetmeliği'nin, 8. maddenin 2. fıkrası dâhilinde değerlendirilemeyeceğini ifade etmiştir.

Ek olarak Başvurucu, bu tür bilgilerin hem saklanması hem de açıklanmasının, Sözleşme'nin 8. maddesinin 1. fıkrasında güvence altına alınan özel hayata saygı hakkına müdahale teşkil ettiğini iddia etmiştir.

Müdahalenin haklı olup olmadığı

İsveç personel kontrol sisteminin amacı, ulusal güvenliğin korunması olduğundan Sözleşme'nin "özel ve aile hayatına saygı hakkı" başlıklı 8. maddesinin amaçları açısından meşru olduğu kabul edilmiştir. Tartışmanın ana konuları, müdahalenin "hukuka uygun" ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığıdır.

Buradan hareketle gizli polis sicilinin, Bay Leander'ın özel hayatıyla ilgili bilgileri içerdiği ortadadır. Sözleşme'nin 8. maddesinin 2. fıkrasındaki "hukuka uygunluk" ifadesi öncelikle, müdahalenin iç hukukta bir temele sahip olmasını gerektirir. Gizli polis siciline bilgi girişi de bilgilerin, özel polis teşkilatı için gerekli olması ve "ulusal güvenliğe karşı suçları vb." önleme veya tespit etme amacına hizmet etmesi gerekliliğine tabidir. Ayrıca Yönetmelik, hangi bilgilerin verilebileceğine, bilgilerin hangi makamlara iletilebileceğine ve bu tür bir iletişimin gerçekleştirilebileceği koşullara ilişkin açık ve ayrıntılı hükümler içermektedir.

Yukarıda belirtilenleri göz önünde bulunduran Mahkeme, İsveç Hukuku'nun vatandaşlara, personel kontrol sistemi altında bilgi toplama, kaydetme ve yayınlama konusunda sorumlu makamlara tanınan takdir yetkisinin kapsamı ve kullanım şekli hakkında yeterli bilgi verdiği/açıklama yaptığı kanaatindedir.

Buradan hareketle mevcut davada Mahkeme, Bay Leander'ın özel hayatına yapılan müdahalenin 8. madde dâhilinde hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir.

Ulusal güvenlik çıkarları için demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı hususu

Gereklilik kavramı, müdahalenin acil bir toplumsal ihtiyaca tekabül ettiğini ve özellikle, izlenen meşru amaçla orantılı olduğunu ifade etmektedir. Mevcut davada, davalı Devlet'in ulusal güvenliğini korumaya yönelik menfaati, başvuranın özel hayatına saygı hakkına yapılan müdahalenin ciddiyeti ile dengelenmelidir.

Kabul edilmelidir ki itiraz edilen müdahale, kamu hizmeti içindeki belirli hassas görevlere erişim olasılıkları üzerindeki sonuçları nedeniyle Bay Leander'ın meşru menfaatlerini olumsuz yönde etkilemişse de bu sonucun haricinde müdahale, Başvurucu'nun kendi seçeceği bir özel hayatı sürmesine engel teşkil etmemiştir. Ayrıca Hükümet, yeterli koruma sağlayan farklı güvenceler sunduğunu belirtmiştir. Bunlar;

- (i) personel kontrolü varlığının, Personel Kontrol Yönetmeliği ile kamuya duyurulması,
- (ii) hassas görevlerin farklı güvenlik sınıflarına bölünmesi,
- (iii) sadece ilgili bilgilerin toplanıp yayımlanabileceği,
- (iv) bilgi talebinin yalnızca atanması amaçlanan kişi ile ilgili olacağı,
- (v) parlamenterlerin Ulusal Polis Kurulu'nun üyeleri olduğu,
- (vi) söz konusu kişiye bilgi iletilebileceği,
- (vii) söz konusu kişinin atanıp atanmaması kararının Ulusal Polis Kurulu'na ait olmadığı; tam tersine talepte bulunan makama ait olduğu,
- (viii) bu karara karşı itiraz edilebileceği,

Yukarıda açıklanan tüm bu nedenlerle Mahkeme, “**özel ve aile hayatına saygı hakkı**” başlıklı 8. maddenin **ihlal edilmediğine** hükmetmiştir.

II. 10. Maddenin İhlal Edildiği İddiası (Madde 10)

Başvurucunun tabi tutulduğu Personel Kontrol Yönetmeliği'nin, ifade özgürlüğünün kullanılmasına bir müdahale teşkil edip etmediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Personel Kontrol Yönetmeliği'nin amacının, ulusal güvenlik açısından önemli görevlerde bulunan kişilerin gerekli kişisel niteliklere sahip olmalarını sağlamak olduğu Yönetmelik hükümlerinden açıkça anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca Mahkeme'ye sunulan meselenin temelinde kamu hizmetine erişim yatmaktadır. Başvurucu'nun söz konusu göreve atanmasının ulusal güvenlik nedeniyle kabul edilemeyeceğini bildiren Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı ve Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, Bay Leander'ın bu görev için gerekli kişisel niteliklerden birine sahip olup olmadığı konusunda ilgili bilgileri dikkate almıştır. Yukarıda açıklanan tüm bu nedenlerle Mahkeme, “ifade özgürlüğü” başlıklı 10. maddenin **ihlal edilmediğine** hükmetmiştir.

III. 13. Maddenin İhlal Edildiği İddiası

Hükümet, İsveç Hukuku'nun 13. maddenin amaçları doğrultusunda yeterli hukuk yolları sunduğunu ifade etmiştir. Bunlar; (i) görev için resmi bir başvuru ve olumsuz sonuç alma halinde Hükümet'e başvuru; (ii) Gizli polis siciline erişim için Ulusal Polis Kurulu'na bir talep sunulması ve bu talebin reddedilmesi halinde idare mahkemelerine itiraz yolu; (iii) Adalet Bakanlığı'na şikâyet etme; (iv) Ombudsman'a şikâyet etme.

Buradan hareketle Bay Leander, 5 Şubat 1980 tarihinde Hükümet'e yazdığı bir mektup ile Ulusal Polis Kurulu'nun, Sözleşme hükümlerine aykırı davrandığı gerekçesiyle şikâyetini sunmuş ve Hükümet, Bay Leander'ın 22 Ekim ve 4 Aralık 1979 tarihli şikâyetlerini de kapsayan 14 Mayıs 1980 tarihli kararı ile ilgili şikâyeti reddetmiştir. Buna göre Mahkeme, Sözleşmenin “etkili başvuru hakkı” başlıklı 13. Maddesinin de **ihlal edilmediği** sonucuna varmıştır.

Kararın tamamına ulaşmak için: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#%22itemid%22:\[%22001-57519%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#%22itemid%22:[%22001-57519%22]})